

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobcu : **F. K. – P.**, zastúpený JUDr. M. V., CSc., advokátom v B., proti žalovaným : **1/ Ž., K., B., 2/ Slovenská republika – zastúpená Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky**, Nám. Slobody č. 6, Bratislava, **o určenie, že výhybky sú súčasťou železničnej vlečky vo vlastníctve žalobcu**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 14 C 112/2002, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 8. septembra 2009 sp.zn. 9 Co 20/2009

t a k t o :

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove z 8. septembra 2009 sp.zn. 9 Co 20/2009 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov rozsudkom (v poradí druhým) z 19. decembra 2008 č.k. 14 C 112/2002-395 zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal určenia, že výhybka č. 8, ktorou odbočuje vlečková spojovacia koľaj č. 101b zo staničnej dopravnej koľaje č. 2 v železničnej stanici Š., okres P., ako aj výhybka č. 2, ktorou odbočuje vlečková spojovacia koľaj č. 101a zo staničnej dopravnej koľaje č. 2a v železničnej stanici Š., okres P., sú súčasťou železničnej vlečky vo vlastníctve žalobcu F. K. – P.. V odôvodnení uviedol, že pri nezmenenom skutkovom stave je právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o tom, že sporné výhybky č. 2 a č. 8 sú súčasťou staničných dopravných koľají č. 2 a 2a v železničnej stanici Š., okres P. záväzný aj pre rozhodnutie tohto súdu. Vzhľadom na túto skutočnosť preto ani podrobne nehodnotil dokazovanie, ktoré bolo vykonané do vrátenia spisu odvolacím súdom, hoci sa plne stotožňuje so závermi a odôvodnením rozhodnutia Krajského súdu v Prešove zo dňa 21.6.2006 sp.zn. 6 Co 4/2006 a zaoberal sa vlastne hlavne skutočnosťou, či došlo k takej zmene skutkového stavu, ktorá by oprávňovala k tomu, že by

nebol viazaný rozhodnutiami nadriadených súdov. Avšak keďže k takejto situácii nedošlo, žalobu zamietol.

Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Prešove rozsudkom z 8. septembra 2009 č.k. 9 Co 20/2009-418 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho napadnutej časti vo veci samej, ktorou bola žaloba zamietnutá, vo výroku o náhrade trov vo vzťahu medzi žalobcom a žalovaným 1/, ako aj vo výroku o náhrade trov štátu s tým, že povinnosti žalobcu nahradiť štátu 2 409,-- Sk zodpovedá suma 76,96 €. Pripustil voči tomuto rozsudku dovolanie. Nepri znal účastníkom náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že v súlade s právnym názorom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vysloveným v rozsudku č.k. 2 Cdo 264/2006, 2 Cdo 265/2006-299 zo dňa 27.11.2007 je treba konštatovať, že definíciu výhybky obsahuje aj slovník slovenského jazyka, kde výhybka sa definuje „ako mechanizmus umožňujúci prechod vlaku, električky, vozňa a pod. na inú koľaj bez prerušenia chodu“. Výhybka je teda zariadenie na presmerovanie železničného dopravného prostriedku na inú koľaj, je súčasťou koľaje jednak z terminologického vyjadrenia úzko spojeného s hospodárskym určením a funkčnosťou veci. Výhybka ako súčasť veci je len súčasťou, ktorá bez hlavnej veci nemá žiadne účelové a funkčné určenie, a teda sama osebe nemá úžitkovú hodnotu. Z predmetu sporu jednoznačne vyplýva záver, že je potrebné vyriešiť otázku, či výhybky, ktorého vlastníctva sa domáha žalobca, sú súčasťou celoštátnej dráhy alebo súčasťou vlečky. Na základe stavebného povolenia z 21.3.1973 vydaného Č., kolaudačného rozhodnutia o odovzdaní a prevzatí dokončenej stavby z 8.5.1974 ako aj rozhodnutia o uvedení do prevádzky z 25.3.1975, boli sporné výhybky č. 8 a č. 2 vložené do staničnej dopravnej koľaje č. 2 v železničnej stanici Š., okres P. a do staničnej dopravnej koľaje č. 2a v železničnej stanici Š., okres P.. Stali sa súčasťou dopravnej koľaje č. 2 a č. 2a v železničnej stanici Š.. Ako súčasť koľají nie sú spôsobilé byť samostatným predmetom občianskoprávných vzťahov. Nemožno ich preto nadobudnúť, či scudziť bez veci hlavnej. Takáto súčasť veci nemôže byť opodstatnene žalovaná na súde žalobou na určenie vlastníckeho práva k nej. Na súde môže byť úspešne podaná len žaloba na určenie, že konkrétne označená položka tvorí súčasť veci hlavnej a ako taká je vlastníctvom konkrétneho subjektu. Vlastníctvo súčasti nadobúda vlastník veci a to aj vtedy, keď náklady na zabudovanie, či obstaranie tejto súčasti veci vynaložila iná osoba. Právny režim vlastníctva sa riadi príslušnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka, a nie vyhláškami Ministerstva dopravy, resp. vlečkárskymi zmluvami. Žalobca odôvodňuje svoje vlastnícke právo

k výhybkám na základe „záznamu o prevzatí vecí“, (nie zápisnicou o dražbe), pričom vlastníctvo sa môže nadobudnúť kúpnu, darovacou alebo inou zmluvou, dedením, rozhodnutím štátneho orgánu, zo zákona a na základe iných skutočností ustanovených zákonom. Zo zápisnice o dražbe č. 76/1996 zo dňa 26.4.1996 vyplýva, že predmetom dražby bola koľajová doprava zahrňujúca garáž lokomotív, kompletne koľaje a pozemky parc. č. X., X. a X.. Z tejto zápisnice nie je zistiteľný obsah pojmu kompletne koľaje. Vychádzajúc zo skôr uvedených záverov dovolacieho súdu, že výhybky č. 2 a č. 8 tvoria súčasť celoštátnej dopravnej cesty železničná trať S. – P., u ktorej vylučoval privatizáciu § 10 ods. 3 písm.a/, e/ zákona č. 92/1991 Zb., potom predmetom dražby nemohli byť predmetné odbočné výhybky č. 2 a č. 8. Vychádzajúc z týchto právnych názorov dovolacieho súdu, ktorými je viazaný aj odvolací súd, rozhodol súd prvého stupňa správne, keď podanú žalobu zamietol. V súlade s § 238 ods. 3 O.s.p. však pripustil proti svojmu rozsudku dovolanie, pretože podľa názoru odvolacieho súdu ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Predmetom dovolania by malo byť vyriešenie otázky, či oddelením odbočnej výhybky sa zmarí užívanie dopravnej koľaje celoštátnej dráhy alebo užívanie železničnej vlečky, za účelom sfunkčnenia ktorej bola táto výhybka zriadená a teda či výhybka je súčasťou staničnej dopravnej koľaje celoštátnej dráhy, alebo je súčasťou železničnej vlečky, za účelom skončenia ktorej bola takáto výhybka zriadená. Súčasťou takejto odbornej otázky by malo byť aj zaujatie stanoviska, či pri posudzovaní obsahu dražby uskutočnenej dňa 26.4.1996 môže byť aplikované ustanovenie § 10 ods. 3 písm.a/, e/ zákona č. 92/1991 Zb., ktorý nadobudol účinnosť až 12.10.1999.

Proti rozsudku odvolacieho súdu vo veci samej ako aj proti výroku o trovách štátu a trovách konania podal dovolanie žalobca, ktorý prípustnosť odvodzoval z ustanovenia § 238 ods. 3 O.s.p. a dôvodnosť z ustanovenia § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p. Navrhol v zmysle ustanovenia § 243b ods. 2 veta druhá O.s.p. rozsudkom zmeniť rozhodnutie odvolacieho súdu tak, že zruší rozsudok súdu prvého stupňa v časti, ktorou bola žaloba vo veci zamietnutá a určí, že výhybka č. 8, ktorou odbočuje vlečková spojovacia koľaj č. 101b zo staničnej dopravnej koľaje č. 2 v železničnej stanici Š., okres P. ako aj výhybka č. 2, ktorou odbočuje vlečková spojovacia koľaj č. 101a zo staničnej dopravnej koľaje č. 2a v železničnej stanici Š., okres P., sú súčasťou železničnej vlečky vo vlastníctve žalobcu. Namietal, že prvostupňový ako aj odvolací súd jedinú ničím neodôvodnenú vetu z rozhodnutia dovolacieho súdu považovali za záväzný právny názor a rozhodli sa takýto

právny názor rešpektovať napriek tomu, že došli k jednoznačnému presvedčeniu, že jeho rešpektovanie pôjde k výsledku, ktorý nebude spravodlivý a zákonný, a ktorý bude v rozpore so zmyslom občianskeho súdneho konania a bude mať za následok porušenie práv a oprávnených záujmov účastníka, čím sa občianske súdne konanie v danej veci nestane zárukou zákonnosti a nebude slúžiť na jej upevňovanie a rozvíjanie. Takýmto postupom, ktorého základom bolo nesprávne právne posúdenie veci, spočívajúcej v posúdení náhodne vyslovenej a ničím neodôvodnenej vety v rozhodnutí dovolacieho súdu ako by išlo o vyslovenie záväzného právneho názoru, odvolací súd aj prvostupňový súd porušili zákon. Niet pochyb, že rešpektovanie zjavne arbitrárneho právneho názoru dovolacieho súdu o aplikovaní zákona č. 92/1991 Zb. v neplatnom znení na dražbu, v ktorej žalobca nadobudol kompletne železničné vlečky by malo za následok porušenie ústavných práv žalobcu na spravodlivé súdne konanie. Rovnaký následok by malo aj zotrvanie na stanovisku, že konštatovanie dovolacieho súdu, že boli sporné výhybky č. 8 a č. 2 vložené do staničnej dopravnej koľaje č. 2 v železničnej stanici Š., okres P. a do staničnej dopravnej koľaje č. 2a v železničnej stanici Š., okres P. a stali sa súčasťou dopravných koľají č. 2 a č. 2a v železničnej stanici Š., nielen konštatovaním technického charakteru, ale že ním bol vyslovený záväzný právny názor dovolacieho súdu. V podaní z 19. januára 2010 pomenovanom ako doplnenie dovolania žalobca uviedol, že za dôležitú pre toto rozhodnutie považuje skutočnosť, že zákonodarca formou zákona (§ 28 ods. 5 zákona o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov č. 513/2009 Z.z.) nepriamo, ale jednoznačne vyjadril, že odbočkové výhybky vlečky na zaústení vlečky do železničnej trate vo všeobecnosti nie sú súčasťou železničnej trate, nie sú vo vlastníctve vlastníka železničnej trate, ale sú vo vlastníctve vlastníka vlečky, ktorej sú teda súčasťou.

Žalovaný 2/ navrhol dovolanie žalobcu zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 3 O.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie je opodstatnené.

V ustanovení § 238 ods. 3 O.s.p. je odvolaciemu súdu zverené oprávnenie založiť výrokom jeho rozsudku prípustnosť dovolania, v prípade, že toto rozhodnutie je zásadného právneho významu. Možnosť založiť prípustnosť dovolania neznamená, že by odvolací súd bol oprávnený vysloviť prípustnosť dovolania úplne ľubovoľne – zákon jeho voľnú úvahu ohraničuje do rámca posúdenia zásadnosti rozhodnutia po právnej stránke. Procesná možnosť odvolacieho súdu založiť prípustnosť dovolania nesmie ani v tomto rámci právnej zásadnosti rozhodnutia viesť k prenášaniam ťažiska rozhodovania odvolacieho súdu na súd dovolací. Odvolací súd sám sa musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi okolnosťami a svoj myšlienkový postup musí dostatočne odôvodniť aj s poukazom na všetky právne závery, ktoré zaujal. Odvolací súd nemôže odôvodniť pripustenie dovolania „pretože podľa názoru odvolacieho súdu ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu“; takéto odôvodnenie je na úkor presvedčivosti odôvodnenia celého rozhodnutia vo veci samej, pretože by ho bolo možné považovať za znak toho, že odvolací súd si nie je istý správnosťou svojich právnych záverov, či svojho právneho posúdenia veci a spolieha sa, že príslušné právne závery vysloví dovolací súd. Dostatočné vysvetlenie dôvodov, pre ktoré odvolací súd pripustil proti rozsudku dovolanie, má v tomto prípade osobitný význam, nakoľko ak je dovolanie prípustné podľa § 238 ods. 3 O.s.p., dovolaateľ je oprávnený napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu výlučne len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (iné dovolacie dôvody nemôže použiť) a to práve len v tej konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú bolo dovolanie pripustené. Predmetom súdneho posudzovania môžu byť potom len právne otázky [na riešenie skutkových otázok dovolací súd nie je oprávnený ani vybavený procesnými prostriedkami (§ 243a ods. 2 veta druhá O.s.p.)] súvisiace s posúdením, či napadnuté rozhodnutie spočíva na správnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Úlohou dovolacieho súdu v prípade dovolania, odôvodneného nesprávnym právnym posúdením veci, je posúdiť, či odvolací súd na zistený skutkový stav použil správny predpis a či ho aj správne interpretoval.

V nadväznosti na vyššie uvedený výklad dovolacieho súdu k § 238 ods. 3 O.s.p. a k spôsobu vymedzenia dovolacej otázky („v danej veci sa podľa názoru odvolacieho súdu riešia otázky zásadného právneho významu“) dovolací súd dospel k záveru, že spôsob, akým odvolací súd vymedzil právnu otázku, pre ktorú pripustil dovolanie, trpí tzv. inou vadou konania v zmysle § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. Keďže zákon dáva oprávnenie odvolaciemu

súdu pripustiť dovolanie proti svojmu rozsudku len výnimočne a za predpokladu, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, odvolací súd musí v odôvodnení svojho rozhodnutia jasne uviesť, že vyslovil príпустnosť dovolania pre zásadný právny význam ním riešenej konkrétnej právnej otázky, resp. konkrétnych právnych otázok. Ako už uviedol Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku z 28. februára 2001 sp.zn. 2 Cdo 114/2000 (viď R 6/2004) v súlade so zásadou preskúmateľnosti, presvedčivosti a zrozumiteľnosti súdnych rozhodnutí musí odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia právnu otázku, pre ktorú pripustil dovolanie, sám vyriešiť, musí vysvetliť, z akých dôvodov, z viacerých v konaní vyslovených právnych názorov, považoval za správny ten, z ktorého pri posúdení veci vychádzal. Ak tak neurobí, je jeho rozhodnutie nepreskúmateľné, čo treba považovať za inú vadu konania, ku ktorej musí odvolací súd prihliadnúť v zmysle § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. z úradnej moci.

Vymedzenie dôvodov pripustenia dovolania odvolacím súdom (viď uvedené vyššie), nie je v súlade s vyššie uvedenými zásadami; nie je totiž riadne, jasne a zrozumiteľne odôvodnené. Vymedzenie dôvodov, pre ktoré odvolací súd pripustil dovolanie, odvolací súd nijako neodôvodnil, nevyplýva z neho, čo a prečo považuje z hľadiska predmetu konania za právnu otázku zásadného právneho významu.

Dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že o rozhodnutie odvolacieho súdu po právnej stránke zásadného významu ide nielen vtedy, ak odvolací súd posudzoval právnu otázku, ktorá má po právnej stránke zásadný význam z hľadiska rozhodovacej činnosti súdov vôbec (majúci všeobecný dopad na prípady obdobnej povahy), ale predovšetkým a zároveň vtedy, ak mala posudzovaná otázka zásadný význam pre rozhodnutie v konkrétne prejednáwanej veci. Potom platí, že zásadný právny význam nemá posúdenie takej právnej otázky, ktorá pre rozhodnutie vo veci nebola určujúca. Zásadný význam právnej otázky, v ktorej odvolací súd pripustil dovolanie preto nemôže existovať mimo právny rámec, podstatný pre rozhodnutie súdu v konkrétnej veci.

So zreteľom na uvedené dovolaciemu súdu nezostalo nič iné, ako zrušiť napadnutý rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 1 O.s.p. a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Vzhľadom na výskyt inej vady konania v zmysle § 242 ods. 1 O.s.p., nemohol dovolací súd pristúpiť k posúdeniu, či napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 31. januára 2011

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová